

Sisäministeriö, kirjaamo,
kirjaamo(at)intermin.fi; sari.mustila(at)intermin.fi
Viite: SMDno-2016-1495

Rakennusneuvos Pekka Rajajarvi
Monontie 12 19210 LUSI
pekka.rajajarvi@hotmail.fi
p. 040 7268 260
Lausunto päivämäärä 14.12.2017

Asia: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi pelastuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta;

Toimin sisäministeriössä toimistoinsinöörinä vuodesta 1977 vuoden 2016 alkupuolelle, vastuualueenani väestönsuojien rakentaminen. Olen kerännyt tähän lausuntoon nykyisestä laista kertyneitä ongelmakohtia vuosina 2011-2016. Pelastuslakia muutettiin viimeksi 1.7.2011, laissa on pieniä epätarkkuuksia, jotka tulee tarkentaa ja korjata nyt tapahtuvan lain uudistuksen yhteydessä. **Yhteiskunnan ilmapiiri on juuri nyt myötämielinen turvallisuusajattelulle.** Lakiluonnoksessa väestönsuojien rakentamisveloitteen raja vastaa nykyistä lakia, hyvä näin. Veloitteen rajaa tulisi oikeastaan laskea ainakin asuntojen osalta, jolloin myös rivitaloihin syntyisi väestönsuojia. Lakimuutoksessa tulee panostaa vanhojen suojien kunnostamiseen, väestönsuojien tarkastajien pätevyysvaatimuksiin, isojen yhteissuojien koon mitoittamiseen huomioimalla yö- ja päiväkäyttö sekä kevytrakenteisten rakennusten rakentamisveloitteesta luopumiseen. Olisi vihdoin saatava palosuojelurahaston varoja käytettäväksi väestönsuojeluun, kaikilta muilta osin palo- ja väestönsuojeluasiat on yhdistetty, mutta tämä asia on jäänyt hoitamatta.

Tämän lausunnon liitteenä on pykäläkohtainen lakiversio sekä lain perustelut johon tulee kirjoittaa mitä lain laatija kullakin pykälällä tarkoittaa. Hallituksen esityksen luonnoksessa sen perusteluosioissa on muutamia vanhentuneita tietoja sekä ristiriitaista tietoa väestönsuojien vuosittaisista määristä, jotka tulisi korjata. Tilastokeskuksesta kerrottiin, että 2014 muutoksessa on saattanut tulla virheitä. Lausunnon lopussa on lain pykäläkohtainen esitys, punainen teksti muutosta nykyiseen lakiin. Lisäksi olen tehnyt yleisperusteluihin muutosesitykset, toimitan ne tarvittaessa.

Olen listannut tähän muutosta kaipaavan kohdan, yksityiskohtaiset tiedot tässä lausunnossa ja liitteessä.

1. Lain perusteluihin pitää kirjoittaa mahdollisimman paljon perusteluja, jotta lain vaatimuksista tulkintaan oikein.
2. Palosuojelurahastolakia on muutettava niin, että väestönsuojeluun voidaan myöntää avustuksia.
3. Poikkeukset yleisestä rakentamisveloitteesta siirretään yhteen pykälään 73 §, ovat nyt hajallaan.
4. Tilapäisen rakennuksen lisäksi laissa pitää mainita ”määrääjäksi paikallaan pysyttävä rakennus”
5. Kevytrakenteinen rakennus ei ole terminä yleisesti käytetty, aiheuttaa tulkintavaikeuksia, kirjoitetaan luettelo niistä rakennustyypeistä, jota on vapautettu kokonaan väestönsuojan rakentamisveloitteesta.
6. Hiekkasuodattimella varustettujen väestönsuojien kunnostamiselle annetaan takaraja 2028.
7. Väestönsuojatarkastajien pätevydestä sanotaan lain perusteluissa. Väestönsuojien määräaikaistarkastus 10 vuoden välein siirtyi 2011 pelastusviranomaisilta yksityisille. Nykyisin ei ole mitään vaatimuksia tarkastuksia tekeville henkilöille. Väestönsuojien rahallinen arvo on 4,2 miljardia euroa ja niistä kannattaa pitää huolta.
8. Tarpeettomaksi käynyt väestönsuoja voidaan poistaa rakennuslupakäsittelyn kautta.
9. Olemassa olevan rakennuksen korottamisen säädös vaatii termimuutosta, ullakko pitää korvata ”lisäkerros”.
10. Rakennusvalvontaviranomaisen antama helpotuspäätös pitää lähettää tiedoksi sisäministeriöön.
11. Nykyisin sisäministeriö voi antaa vapautuksen kunnan hakemukseen jonkin alueen väestönsuojista. Näitä hakemuksia ei ole ollut yhtään. Tämä voidaan jättää kokonaan pois.
12. Laajennetaan rakennusvalvontaviranomaisen helpotuspäätöksien koskemista kaikkiin valtioneuvoston asetuksen kohtiin. Nyt vai väestönsuojan koosta ja väestönsuojaan kuljettavasta matkasta voi antaa helpotuksen.
13. Väestönsuojiin kuljettava matka voisi jatkossa olla 500 m, yhteissuojissa matka voisi olla tätäkin pidempi. Edistää yhteissuojien rakentamista.
14. Riittävän suuren (1000 m²) ja rakennusten käyttötarkoitukseltaan monipuolisen aluerakentamisen väestönsuoja- paikkojen mitoituksessa saadaan käyttää ns. yö- ja päivämitoitusta.
15. Väestönsuojien kustannusten määrittelyssä käytetään sisäministeriön laatimaa hintalaskelmaa. ARA:n hintamäärittely perustuu pelkkään puhelinhaastatteluun.
16. Väestönsuojien määrä tulee päivittää vuoden 2016 tasoon. Käytetään termiä ”rakennusvalvontaviranomainen”. Myös termejä asianomainen pelastuslaitos ja maakunnan pelastuslaitos tulisi yhtenäistää.

71 § 1 momentti

Rakennuksen omistajan on uudisrakentamisen yhteydessä tehtävä rakennukseen tai sen läheisyyteen väestönsuoja, jonka suuruudeltaan voidaan arvioida riittävän rakennuksessa asuvia, **1) pysyvästi työskenteleviä tai muutoin oleskelevia henkilöitä varten.** ~~Väestönsuojan rakentamisvelvollisuus ei kuitenkaan koske 2) tilapäistä enintään viisi vuotta käytössä olevaa rakennusta tai muuta sellaista 3) kevytrakenteista rakennusta, jonka väestönsuojan rakennuskustannukset olisivat erityisen korkeat suhteessa koko rakennuksen rakentamiskustannuksiin.~~ *Yliviivattu teksti siirretään 73 §:ään*

1) Pysyvällä työskentelyllä säännöksessä tarkoitetaan vähintään yhden henkilön työskentelyä 8 tuntia arkipäivisin koko vuoden ajan tai vähintään kahden henkilön työskentelyä vähintään 6 kuukauden ajan 8 tuntia arkipäivisin.

Keskimääräisellä henkilömäärällä tarkoitetaan esimerkiksi ammatillisissa oppilaitoksissa, joissa ei ole pakollista paikallaolopakkoa noin 75 % oppilasmäärästä, yliopistoissa 50 % koko oppilasmäärästä. Peruskouluissa ja päiväkodeissa otetaan laskuissa mukaan koko henkilömäärä. Opettajat ja muu henkilökunta otetaan täysimääräisenä laskuissa mukaan. Hoitoalan rakennuksissa keskimäärin oleskelevien määrä lasketaan henkilökunnan määrä päiväsaikaan ja potilaspaiikkojen kokonaisuutensa mukaan. Mikäli väestönsuoja lasketaan kerrosalaan kuuluvaksi, ei sitä huomioida väestönsuojan koon määrittelyssä.

2) Lisätään lakiin termin ”tilapäinen rakennus” lisäksi **määräajaksi paikallaan pysyttävää rakennusta.** Näitä voisivat olla esimerkiksi parakeista muodostettu tilapäinen koulurakennus tai muussa käyttötarkoituksessa oleva tilapäinen rakennus ja se siirretään pelastuslain 73 §:ään, johon kerätään kaikki muutkin poikkeamat. Näin lain lukeminen helpottuu huomattavasti. Tätä on esitetty useamman kerran pitämieni luentojen yhteydessä.

3) Väestönsuojan rakentamisvelvoitteen poistaminen kevytrakenteisten rakennusten osalta esitetyllä tavalla ei aina anna selkeää vastausta siihen, milloin rakennus on kevytrakenteinen ja milloin ei. Lain tekstissä tulee käyttää rakennusvalvontaviranomaisen käyttämiä määrittelyjä. Luetellaan laissa ne rakennustyytit joita velvoite ei koske kuten nykyisessä laissa on sanottu maatalouden tuotantorakennuksista, tästä on tarkemmin liitteessä. Ennen vuoden 1990 väestönsuojelulain muutosta tein kymmeniä kirjallisia tulkintoja mikä on kivistä rakennus puhumattakaan puhelimesta annettua neuvonnasta, joten tähän rullianssiin ei kannata mennä. Seuraavana esitän väestönsuojelulain 9 § muutoksen perustelut vuodelta 1990, perusteluissa luki seuraavaa:

”Nykyisen lain 9 §:n 1 momentin mukaan väestönsuoja on tehtävä suojelukohteessa sijaitsevaan **kiviseen tai rakenteeltaan siihen verrattavana**, jos sen kantava runko tai ulkoseinät ainakin pääosiltaan on tehty luonnonkivistä, tiilestä, betonista, kevytbetonista, teräksestä tai muusta sen kaltaisesta rakennusaineesta. Riippuvuus rakennusmateriaalista on aiheuttanut tulkintavaikeuksia ja johtanut rakentamisen kannalta epätydyttäviin ratkaisuihin. Kun väestönsuojamistarve ei riipu rakennusmateriaalista, ehdotetaan lakia muutettavaksi siten, että väestönsuojat olisi rakennettava kaikkiin rakennuksiin rakennusmateriaalista riippumatta.” (Esko Koskinen). **Ei kannata palat tuohon vanhaan aikaan tulkitsemalla mikä on kivistä rakenteinen kevytrakenteistä rakennusta, jonka väestönsuojan rakennuskustannukset olisivat erityisen korkeat suhteessa koko rakennuksen rakentamiskustannuksiin.**

71 § 2 momentti

Väestönsuoja on rakennettava rakennusta tai samalla tontilla tai rakennuspaikalla olevaa rakennusryhmää varten, jos sen **1) kerrosala on vähintään 1 200 neliometriä ja siinä asutaan tai työskennellään tai oleskellaan muutoin pysyvästi. Teollisuus-, tuotanto-, varasto- ja kokoontumisrakennusta varten väestönsuoja on edellä tässä momentissa säädetystä poiketen rakennettava, jos rakennuksen tai rakennusryhmän kerrosala on vähintään 1 500 neliometriä 2) ja siinä asutaan tai työskennellään tai oleskellaan muutoin pysyvästi. 3) Väestönsuojan rakentamisvelvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos tontilla tai rakennuspaikalla tai yhteisessä väestönsuojassa on ennestään tässä laissa ja sen nojalla annetuissa asetuksissa säädetty määrä vaatimukset täyttäviä suojapaikkoja.** Yliviivattu teksti siirretään 73 §:ään.

1) Kuntien rakennusvalvontaviranomaiset ovat tulkinneet pääkaupunkiseudulla tahallaan, vastoin sisäministeriön ohjeistusta virheellisesti, mikä rakennuksen osa kuuluu väestönsuojan rakentamisvelvoitteen piiriin ja mikä ei. Nykyisen pelastuslain ja sen perustelujen mukaan kaikki ne rakennuksen osat, jotka lasketaan kerrosalaan vaikuttaa väestönsuojan rakentamisvelvoitteeseen, ellei siitä nimenomaan ole toisin sanottu pelastuslaissa. Lain laadinnassa on tarkoitus, että sitä sovelletaan koko maassa samalla tavalla. Tästä aiheutuu erityisesti lisätyötä suunnittelijoille, kun joka kerta pitää käydä läpi mitä määräystä noudatetaan.

Ote Helsingin kaupungin rakennusvalvontaviraston tulkintaohjeesta:

a) Ei väestönsuojaa mitoitettava kerrosala = yleensä asemakaavan sallima lisäkerrosala

- asumista palveleva kerho-, askartelu-, huolto- ja varastotila
- porrashuoneen lisäkerrosala, lasitettu kuisti, viherhuone jne.
- julkisivun paksuus, joka ylittää 250mm
- autosuoja, pysäköintilaitos
- tekninen tila kerroksessa ja katolla

Tarkempi lista löytyy internetistä: [www.pksrava.fi/korttiluettelo/OHJEET/ARK 01](http://www.pksrava.fi/korttiluettelo/OHJEET/ARK_01)

b) Opetus- ja hoitoalan rakennusten väestönsuojan koko mitoitetaan yleensä pinta-alaan perustuen ja tuotanto- ja varastorakennusten väestönsuojat mitoitetaan yleensä henkilömäärän mukaan.

Valtioneuvoston asetuksen mukaan opetus- ja hoitoalan mitoitus tehdään yleensä keskimääräisen henkilömäärän mukaan. Tässä Helsingin kaupunki on ottanut täysin lainsäädännön vastaisen käytännön.

2) Selvyyden vuoksi teollisuus-, tuotanto ja kokoontumisrakennusten osalta olisi hyvä mainita myös edellisen lauseen termi että, siinä asutaan tai työskennellään tai oleskellaan muutoin pysyvästi. Eräissä kunnissa on katsottu, ettei nykyisen lainsäädännön tämä kohta koske edellä mainittuja rakennuksia.

3) Kyseessä on poikkeus yleisestä rakentamisvelvoitteesta, siirretään 73§:ään.

71 § 3 momentti Säännös on toiminut hyvin ja siirretty sellaisenaan 73 §:ään.

71 § 4 mom.

~~Rakennusvalvontaviranomainen~~ ~~Rakennusluvvan myöntävä viranomainen~~ voi ~~maakunnan~~ pelastusviranomaista kuultuaan sallia rakennettavaksi kahta tai useampaa rakennusta varten yhteisen väestönsuojan, jos se rakennetaan viiden vuoden kuluessa ensimmäisen rakennuksen osittaisesta loppukatselmuksesta.

~~Rakennusvalvontaviranomainen~~ voi sallia yhteisen väestönsuojan rakennettavaksi myöhemminkin kuin viiden vuoden kuluessa ensimmäisen rakennuksen osittaisesta loppukatselmuksesta, jos siihen on perusteltu syy eikä poikkeuksen tekeminen olennaisesti heikennä suojautumismahdollisuuksia.

Pienet yhteissuojat eivät ole ns. yhteissuojia, vaan useamman rakennuksen väestönsuojat on koottu yhteen. Varsinaisesta yhteissuojasta voidaan puhua, kun väestönsuojan tarve on vähintään 1000 neliometriä. Isojen yhteissuojien valmistumiselle voi olla pidempikin aika, ei kuitenkaan 10 vuotta pidempi.

Riittävän suuren ja rakennusten käyttötarkoitukseltaan monipuolisen aluerakentamisen väestönsuojapaikkojen mitoituksessa saadaan käyttää ns. yö- ja päivämitoitusta. Sellaisena voitaisiin pitää noin 1000 neliometrin suuruista yhteissuojaa. Yömitoituksessa lasketaan 100 % kaikista asunnoista ja muut rakennukset 0 %:lla. Päivämitoituksessa asunnot lasketaan 50 % ja muut 0 %. Toisaalta tässä voisi käyttää nimitystä asunnot ja muut rakennukset.

Väestönsuoja on lakiehdotuksen mukaan tehtävä rakennukseen tai sen läheisyyteen valtioneuvoston asetuksella tarkemmin määritellyn mukaisesti. Väestönsuojista pääosa (90%) tehdään rakennettavaan rakennukseen. Nykyisestä sääntelyä poiketen väestönsuojien saa sijaita lähtökohtaisesti 500 metrin etäisyydellä asianomaisesta rakennuksesta.

72 § 1 momentti

1) Jos rakennuksessa, jossa on väestönsuoja, tehdään maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 125 §:n mukainen rakennuksen rakentamiseen verrattavissa oleva korjaus- tai muutostyö tai käyttötarkoituksen muutos, myös väestönsuoja on kunnostettava siten, että se täyttää soveltuvin osin 74 §:ssä ja sen nojalla säädetyt väestönsuojan teknisiä yksityiskohtia koskevat vaatimukset.

2) Vuosina 1959-1971 hiekkasuodattimilla varustetut väestönsuojat tulee saneerata viimeistään vuoteen 2028 mennessä

3) Tarpeettoman väestönsuojan voi poistaa käytöstä rakennuslupakäsittelyn kautta.

1) Säädöksen tulkinnassa on ollut suurta vaihtelua, Rakennustietosäätiön tekemässä KH05-00478 kortissa on kerrottu tarkemmin milloin ja mitä väestönsuojan korjauksessa tehdään.

Asuinrakennuksissa ja teollisuudessa väestönsuojan kunnostamisen yhteydessä ilmanvaihtolaitteiden mitoituksessa voidaan käyttää soveltuvin osin nykyistä henkilömäärää. Useimmiten 60-luvun asuinrakennuksissa asuu huomattavasti vähemmän asukkaita kuin väestönsuojan alkuperäinen mitoitus edellyttää. Nykyinen ilmanvaihtolaitteisto tuottaa huomattavasti suuremman ilmamäärän neliometriä kohti kuin alkuperäinen säädös on edellyttänyt. Ilmanvaihtolaitteiden lukumäärä määräytyy rakennetun väestönsuojan koon mukaan, yksi laite 45 neliometriä kohti. Henkilömitoituksella voitaisiin välttyä kalliin lisälaitteiston hankinnasta.

Väestönsuojan saneerauksen yhteydessä henkilöä kohti tarvittavana pinta-alana käytetään 0,75 neliometriä. Väestönsuoja kunnostamisesta on tehtävä korjaussuunnitelma sekä väestönsuojapiirustus on päivitettävä.

Väestönsuojan kuntokartoituksen tekisivät väestönsuojien määräyksiin perehtyneet ja riittävän koulutuksen saaneet väestönsuojatarkastajat. Esimerkiksi FISE voisi järjestää tentin ja pitää listaa hyväksynnän saaneista väestönsuojatarkastajista, koulutuksesta vastaisivat eri tahot. Näin FISE toimii muillakin aloilla. Kävin keskustelua FISE:n edustajan kanssa. Suomessa on vuonna 2017 yhteensä 52 00 erillistä väestönsuojaa ja niiden rahallinen arvo on 4,2 miljardia euroa. Ennen 2011 lainuudistusta pelastusviranomaiset tekivät väestönsuojien tarkastukset 10 vuoden välein palotarkastusten yhteydessä. Palotarkastuksissa siirryttiin riskiperusteiseen tarkastukseen ja samalla pelastusviranomainen luopui väestönsuojien systemaattisista tarkastuksista. Väestönsuojat tulee tarkastaa 10 vuoden välein.

2) Pykälään lisätään väestönsuojien kunnostamiselle takaraja.

Hiekkasuodattimilla varustettujen väestönsuojien kunnostamisen tehostamiseksi voimassa oleva laki tarkennettaisiin 2 momentilla niin, että hiekkasuodattimilla varustettu väestönsuoja tulee nykyaikaistaa, riippumatta siitä tuleeko rakennukseen korjaus- tai muutostyö vuoteen 2028 mennessä. Kiinteistön omistajan on tehtävä suunnitelma väestönsuojan kunnostamiseksi viimeistään kymmenvuotistarkastuksen yhteydessä.

3) Tarpeettomaksi käyneiden väestönsuojien poistaminen käytöstä ja rekisteristä tapahtuisi rakennuslupakäsittelyn kautta.

Varsinkin teollisuudessa henkilömäärän vähentymisen myötä tulee tilanteita, jossa väestönsuojapaikkoja on huomattavasti yli tarpeen. Väestönsuojien oikea määrä voidaan saattaa ajan tasalle tekemällä väestönsuojien kartoitus, samalla muutosluvalla voidaan poistaa tarpeettomat väestönsuojat ja kunnostaa jäljelle jäävät suojat vastaamaan soveltuvin osin nykyisiä määräyksiä.

73 § 1 mom

1. Velvoitetta ei muodostu näistä rakennuksista

Tämän lain väestönsuojan rakentamisvelvollisuutta koskevat säännökset eivät koske maatilatalouden tuotantorakennuksia, erillisiä varastorakennuksia, pressurakenteisia halleja, pysäköintitaloja ja ratsastusmaneeseja.

Maatilatalouden tuotantorakennukset on Tilastokeskuksen luettelon mukainen termi. Sen tulkinnassa ei ole ollut ongelmia. Tähän kohtaan voisi laittaa kaikki muutkin rakennukset joita rakentamisvelvoite ei koske. Rakennuksessa olevat varastotilat sekä autopaikat eivät lisää väestönsuojan kokoa, mutta jos ne lasketaan kerrosalaan, vaikuttavat väestönsuojan rakentamisvelvoitteen muodostumiseen.

Lakiehdotuksen kevytrakenteinen rakennus korvataan virallisesti käytettävillä rakennusten käyttötarkoitusta kuvaavilla termeillä. Tontille tai rakennuspaikalle rakennettava erillinen varasto-, pysäköintirakennus tai ratsastusmaneesi ja pressurakenteinen halli eivät kuulu velvoitteen piiriin, eikä niitä oteta lukuun määrättäessä pelastuslaissa tarkoitettua väestönsuojan rakentamisvelvollisuutta. Tähän asti melkein kaikille ratsastusmaneeseille on myönnetty vapautus väestönsuojan rakentamisvelvollisuudesta kohtuuttoman kalliiden kustannusten johdosta verrattuna koko rakennuksen kustannuksiin. Ehdotettu muutos vähentää rakennettavien väestönsuojien määrää arviolta 30 -35 kpl:lla vuodessa.

2. Olemassa olevaan rakennukseen tulee lisätilaa

Olemassa olevassa rakennuksessa tehtävää rakennuksen rakentamiseen verrattavaa rakennuslupaa edellyttävää korjaus- tai muutostyötä, joka samalla lisää rakennuksen kerrosalaa kellarissa, tai ~~ullakko~~ rakennetaan **lisäkerroksia**.

Rakennuksen ullakko ei ole oikea termi, siksi se on korvattu termillä ” **lisäkerros**”, tämä tarkoittaa, että rakennusta korotetaan yhdellä tai useammalla kerroksella. Rakennuksen korotuksen yhteydessä olemassa oleva ullakko puretaan ja rakennetaan omaksi kerrokseksi.

Väestönsuojan rakentaminen olemassa olevaan rakennukseen on hankalaa ja kallista. Siksi rakennuksen korottaminen tai maanalaisen tilan muuttaminen kerrosalaan kuuluvaksi ei aiheuta väestönsuojan rakentamisvelvollisuutta eikä niitä oteta lukuun väestönsuojan velvoitteen määrittelyyn.

Rakennuksen laajennuksen yhteydessä väestönsuoja voidaan toteuttaa, joten laajennus vaikuttaa velvoitteen laukeamiseen.

3. Määräaikaisen rakennuksen tekeminen

Väestönsuojan rakentamisvelvollisuus ei kuitenkaan koske **määräajaksi paikallaan pysytettävää rakennusta tai tilapäistä rakennusta.** (71 § 1 mom)

MRL sisältää sekä enintään viiden vuoden ajan paikallaan pysytettäväksi tarkoitettun tilapäisen rakennuksen että määräajan paikallaan pysytettävän rakennuksen käsitteet.

Tilapäiselle rakennukselle ei voida myöntää lupaa viittä vuotta pidemmäksi aikaa. Määräajan paikallaan pysytettävää rakennusta varten rakennuslupaun asetettava määräaika voi vaihdella. Määräajan syynä voivat olla esim. maanvuokraukseen liittyvät seikat. Lausunnon lopussa on MRL:n määrittelyt tilapäisestä rakennuksesta (176 §) sekä määräaikaisesta rakennuksesta (125§)

4. Tontilla on riittävästi ennestään suojapaikkoja

Väestönsuojan rakentamisvelvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos tontilla tai rakennuspaikalla tai yhteisessä väestönsuojassa on ennestään tässä laissa ja sen nojalla annetuissa asetuksissa säädetty määrä vaatimukset täyttäviä suojapaikkoja. (71 § 2 mom)

Säännös on toiminut hyvin, siihen ei tarvitse tehdä muutoksia.

5. Viiden vuoden siirtymäsääntö

Samalla tontilla tai rakennuspaikalla jo olevia rakennuksia, joita varten on väestönsuoja, ei oteta huomioon uudisrakennuksen väestönsuojan rakentamisvelvollisuutta määrättäessä eikä myöskään rakennuksia, joiden osittaisesta loppukatselmuksesta on kulunut yli viisi vuotta ennen rakennuslupahakemuksen vireille tuloa. (71 § 3 mom)

Säännös on toiminut hyvin, siihen ei tarvitse tehdä muutoksia.

74 § Väestönsuojien rakenteelliset ja muut vaatimukset

Väestönsuojan tulee antaa siinä oleskeleville suoja asevaikutuksilta ja rakennusosuuksilta sekä ionisoivalta säteilystä ja myrkyllisiltä aineilta. Väestönsuojan lämpötilan, ilmanlaadun ja hygieenisen varustetason tulee olla tilan käyttötarkoitus huomioon ottaen riittävä. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä suojan koosta, rakenteesta ja sijainnista. Väestönsuojan teknisistä yksityiskohdista annetaan tarkempia säännöksiä sisäasiainministeriön asetuksella.

Väestönsuojan rakentamisessa ja varustamisessa käytettävillä laitteilla ja tuotteilla asetettavista vaatimuksista, laitteisiin tehtävistä merkinnöistä sekä laitteiden mukana toimitettavista tiedoista ja ohjeista säädetään pelastustoimen laitteista annetussa laissa (10/2007).

Väestönsuojien rakentaminen perustuu kulloinkin voimassa olevaan Suomen turvallisuuspolitiikkaan. Mahamme kohdistuvaa suoraa ydinasehyökkäystä ei ole otettu enää huomioon 2011 lainuudistuksen jälkeen S1-luokan väestönsuojan painekuormien mitoituksessa. Väestönsuojan ilmanvaihdossa huomioidaan kaukolaskema. Väestönsuojan yhtäjaksoinen käyttöaika suunnitellaan kolmen vuorokauden pituiseksi.

Väestönsuojien rakenteiden kuormitukset suunnitellaan pitkäjännitteisesti eikä lyhytaikaisia liennytyksen heilahduksia kannata huomioon. Teräsbetonisten väestönsuojien elinkaari on ainakin 100 vuotta ja kalliin rakennettavien väestönsuojien satoja vuosia.

Säännös on toiminut hyvin, siihen ei tarvitse tehdä muutoksia.

75 § Helpotusten myöntäminen

Väestönsuojan rakentamisesta vapautus

75 § 1 mom

Rakennusvalvontaviranomainen voi asianomaista pelastuslaitosta kuultuaan yksittäistapauksessa myöntää vapautuksen kokonaan tai määräjäksi laissa säädetystä väestönsuojan rakentamisvelvollisuudesta, jos väestönsuojan varsinaisen suojatilan rakentamisesta aiheutuu tavanomaista huomattavasti korkeampia rakentamiskustannuksia suhteessa asianomaisen rakennuksen rakentamiskustannuksiin tai vapautuksen myöntämiseen on muu painava syy. Vapautushakemuksista tehdyt päätökset tulee lähettää sisäministeriön tiedoksi.

Jatkossa väestönsuojan vapautukset myönnettäisiin aluehallintoviraston yhden toimijan sijaan kaikissa Suomen kunnissa rakennusvalvontaviranomaisen toimesta. Tämä saattaa aiheuttaa kunnissa rakennuttajien eriarvoista kohtelua.

Maakuntien pelastusviranomaisten lausunnoilla tulee olemaan maan yhtenäisen linjauksen kannalta ratkaiseva merkitys. Jotta pystytään seuraamaan ja ohjaamaan kuntien tekemiä vapautuspäätöksiä, tulee ne lähettää sisäministeriön tiedoksi.

Jatkossa tärkeään rooliin nousee väestönsuojan hinnan yhtenäinen laskentatapa. Aluehallintovirasto on käyttänyt sisäministeriön teettämää väestönsuojien kustannuslaskelmaa käsitellessään väestönsuojien vapautushakemuksia. Valitusten myötä hallinto-oikeuksien päätökset ovat vahvistaneet aluehallintoviraston kustannuslaskelmat paikkansa pitäviksi.

S1-luokan väestönsuojan rakentamisen keskimääräinen kokonaishinta on 2000 euroa neliömetrille. josta noin puolet on väestönsuojaominaisuuksista johtuvia lisäkustannuksia.

Pienin varsinaiselta suoja-alaltaan 20 neliömetrin väestönsuoja maksaa vuoden 2017 hintatasossa 3300 euroa neliömetrille. Vastaavasti suurin varsinaiselta suoja-alaltaan 135 m² S1-luokan väestönsuoja maksaa 1700 €/m².

ARA:n raportissa mainitaan, että kyseinen hinta on saatu rakennuttajien kanssa käytyjen puhelinkeskustelujen pohjalta. Sillä ei ole minkäänlaista tieteellistä pohjaa. Ministeriön hinta perustuu tutkimuksiin sekä pitkäaikaiseen seurantaan. Hallinto-oikeudet ovat myös hyväksyneet sen. Asunnot ovat vai osa väestönsuojien rakentamisesta. Hinnoittelussa pitää käyttää kerrosalaan pohjautuvaa hinnoittelua joka on **20 €kerrosalaa kohti** ja tämä on lisäkustannus.

75 § 2 mom

Helpotukset valtioneuvoston- ja sisäministeriön asetuksesta

~~Rakennusvalvontaviranomainen~~ Rakennusluvvan myöntävä viranomainen voi asianomaista pelastuslaitosta kuuluttuaan myöntää poikkeuksen väestönsuojalle sisäasiainministeriön asetuksella säädetyistä teknisistä vaatimuksista tai valtioneuvoston asetuksella väestönsuojalle säädetyistä ~~koko- ja sijainti~~ vaatimuksesta, jos siihen on perusteltu syy eikä poikkeuksen tekeminen olennaisesti heikennä suojautumismahdollisuuksia.

Rakennusvalvontaviranomainen voisi kaikista valtioneuvoston asetuksella annetuista väestönsuojan teknisistä vaatimuksista myöntää helpotuksia. Valtioneuvoston asetusta laajennettiin lain laatimisen jälkeen käsittämään muitakin teknillisiä asioita kuin kokoa ja matkaa koskevia säädöksiä.

Nykyisestä sääntelyä poiketen väestönsuojien saa sijaita aiemman 250 metrin asemasta 500 metrin etäisyydellä asianomaisesta rakennuksesta. Yhteissuojissa väestönsuojaan kuljettava matka voisi olla tätäkin pidempi. Matkan pidentämismahdollisuutta arvioitaessa voitaisiin lupaharkinnassa käyttää laadittuja uhka-arvioita. Väestönsuojista pääosa (90%) tehdään rakennettavaan rakennukseen.

75 § 3 mom

Sisäministeriön myöntämä vapautus

~~Sisäasiainministeriö voi kunnan hakemuksesta myöntää vapautuksen väestönsuojien rakentamisesta tietyllä alueella, jos siellä arvioidaan olevan ennestään riittävä määrä suojapaikkoja tai väestön suojaaminen on turvattu muulla tavoin.~~ Tämä oli Vapaavuoren aikaansaama

Tämä säädös kumotaan tarpeettomana, sisäministeriö ei ole käsitellyt yhtään alueellista vapautushakemustanykyisen lain pohjalta.

Nykyisessä laissa vapautuksen myöntämisen perusteena olevana painavana syynä olisi pidetty esimerkiksi sitä, että vapautusta hakevasta uudisrakennuksesta olisi suojautumisetäisyydellä laskennallisesti riittävästi olemassa olevia suojapaikkoja muiden tilojen yhteydessä myös vapautusta hakevan rakennuksen lakisääteisen suojautumisvelvollisuuden täyttämiseksi. Tällaisina laskennallisina suojapaikkoina olisi pidetty erityisesti kuntien rakentamia yleisiä väestönsuojia ja niissä olevia suojapaikkoja. Muun muassa osa Helsingin kaupungin alueella olevista metroasemista on toteutettu yleisiä väestönsuojia koskevien vaatimusten mukaisesti. Tämä käytäntö olisi aiheuttanut syrjintää ja eriarvoisuutta niitä kohtaan, jotka ovat joutuneet rakentamaan väestönsuojat normaaliin tapaan.

76 §

Väestönsuojan käyttö normaalioloissa ja käyttöönottovalmius

Väestönsuoja sekä väestönsuojeluvälineet ja -laitteet on pidettävä sellaisessa kunnossa, että väestönsuoja voidaan ottaa käyttöön 72 tunnissa.

Aikaa väestönsuojan kunnostamiseen olisi edelleen 72 tuntia annetusta suojautumiskehotuksesta. Ennen suojautumiskehotusta ollaan valmiustilanteessa, jolloin väestönsuojat tarkastetaan, puutteet korjataan sekä varmistetaan väestönsuojan organisaatio. Kunnostamisajan pidentyminen 24 tunnista 72 tuntiin on mahdollistanut väestönsuojien tehokkaamman normaaliolojen käytön. Mahdollisen uhan ilmaannuttua suojia kunnostettaisiin tosiasiallisesti suojautumistarvetta vastaavalla tavalla ilman lain asettamaa tiukkaa aikavelvoitettakin.

Pelastuslain pykälät, poikkeukset siirretty 73 §:ään, punainen teksti muutosta 2011 lakiin.

Väestönsuojan rakentamisvelvollisuus uudisrakentamisen yhteydessä

71 § 1 momentti

Rakennuksen omistajan on uudisrakentamisen yhteydessä tehtävä rakennukseen tai sen läheisyyteen väestönsuoja, jonka suuruudeltaan voidaan arvioida riittävän rakennuksessa asuvia, pysyvästi työskenteleviä tai muutoin oleskelevia henkilöitä varten.

71 § 2 momentti

Väestönsuoja on rakennettava rakennusta tai samalla tontilla tai rakennuspaikalla olevaa rakennusryhmää varten, jos sen kerrosala on vähintään 1 200 neliometriä ja siinä asutaan tai työskennellään tai oleskellaan muutoin pysyvästi. Teollisuus-, tuotanto-, ~~varasto-~~ ja kokoontumisrakennusta varten väestönsuoja on edellä tässä momentissa säädetystä poiketen rakennettava, jos rakennuksen tai rakennusryhmän kerrosala on vähintään 1 500 neliometriä ja siinä asutaan tai työskennellään tai oleskellaan muutoin pysyvästi.

71 § 3 momentti siirretty sellaisenaan 73 §:ään.

71 § 4 momentti

~~Rakennusvalvontaviranomainen~~ ~~Rakennusluvan myöntävä viranomainen~~ voi **maakunnan** pelastusviranomaista kuultuaan sallia rakennettavaksi kahta tai useampaa rakennusta varten yhteisen väestönsuojan, jos se rakennetaan viiden vuoden kuluessa ensimmäisen rakennuksen osittaisesta loppukatselmuksesta.

Rakennusvalvontaviranomainen voi sallia yhteisen väestönsuojan rakennettavaksi myöhemminkin kuin viiden vuoden kuluessa ensimmäisen rakennuksen osittaisesta loppukatselmuksesta, jos siihen on perusteltu syy eikä poikkeuksen tekeminen olennaisesti heikennä suojautumismahdollisuuksia.

Väestönsuojan kunnostamisvelvollisuus muutos- ja korjaustyön yhteydessä

72 § 1 momentti

1) Jos rakennuksessa, jossa on väestönsuoja, tehdään maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 125 §:n mukainen rakennuksen rakentamiseen verrattavissa oleva korjaus- tai muutostyö tai käyttötarkoituksen muutos, myös väestönsuoja on kunnostettava siten, että se täyttää soveltuvin osin 74 §:ssä ja sen nojalla säädetty väestönsuojan teknisiä yksityiskohtia koskevat vaatimukset.

2) Vuosina 1959-1971 hiekkasuodattimilla varustetut väestönsuojat tulee saneerata viimeistään vuoteen 2028 mennessä.

3) Tarpeettoman väestönsuojan voi poistaa käytöstä rakennuslupakäsittelyn kautta.

Poikkeus väestönsuojan rakentamisvelvollisuudesta

73 §

1. Velvoitetta ei muodostu näistä rakennuksista

Tämän lain väestönsuojan rakentamisvelvollisuutta koskevat säännökset eivät koske maatilatalouden tuotantorakennuksia, erillisiä varastorakennuksia, pressurakenteisia halleja, pysäköintitaloja ja ratsastusmaneeseja.

2. Olemassa olevaan rakennukseen tulee lisätilaa

Olemassa olevassa rakennuksessa tehtävää rakennuksen rakentamiseen verrattavaa rakennuslupaa edellyttävää korjaus- tai muutostyötä, joka samalla lisää rakennuksen kerrosalaa kellarissa, tai ~~ullakolla~~ rakennetaan lisäkerroksia.

3. Määräaikaisen rakennuksen tekeminen

Väestönsuojan rakentamisvelvollisuus ei kuitenkaan koske määrääjäksi paikallaan pysytettävää rakennusta tai tilapäistä rakennusta.

4. Tontilla on riittävästi ennestään suojapaikkoja

Väestönsuojan rakentamisvelvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos tontilla tai rakennuspaikalla tai yhteisessä väestönsuojassa on ennestään tässä laissa ja sen nojalla annetuissa asetuksissa säädetty määrä vaatimukset täyttäviä suojapaikkoja.

5. Viiden vuoden siirtymäsääntö

Samalla tontilla tai rakennuspaikalla jo olevia rakennuksia, joita varten on väestönsuoja, ei oteta huomioon uudisrakennuksen väestönsuojan rakentamisvelvollisuutta määrättäessä eikä myöskään rakennuksia, joiden osittaisesta loppukatselmuksesta on kulunut yli viisi vuotta ennen rakennuslupahakemuksen vireille tuloa.

74 § Väestönsuojien rakenteelliset ja muut vaatimukset

Väestönsuojan tulee antaa siinä oleskeleville suoja asevaikutuksilta ja rakennusolosuhteilta sekä ionisoivalta säteilyltä ja myrkyllisiltä aineilta. Väestönsuojan lämpötilan, ilmanlaadun ja hygieenisen varustetason tulee olla tilan käyttötarkoituksen huomioon ottaen riittävä. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä suojan koosta, rakenteesta ja sijainnista. Väestönsuojan teknisistä yksityiskohdista annetaan tarkempia säännöksiä sisäasiainministeriön asetuksella. Väestönsuojan rakentamisessa ja varustamisessa käytettävillä laitteilla ja tuotteilla asetettavista vaatimuksista, laitteisiin tehtävistä merkinnöistä sekä laitteiden mukana toimitettavista tiedoista ja ohjeista säädetään pelastustoimen laitteista annetussa laissa (10/2007).

75 § Helpotusten myöntäminen

Väestönsuojan rakentamisesta vapautus

75 § 1 mom

Rakennusvalvontaviranomainen voi asianomaista pelastuslaitosta kuultuaan yksittäistapauksessa myöntää vapautuksen kokonaan tai määräajaksi laissa säädetystä väestönsuojan rakentamisvelvollisuudesta, jos väestönsuojan varsinaisen suojatilan rakentamisesta aiheutuu tavanomaista huomattavasti korkeampia rakentamiskustannuksia suhteessa asianomaisen rakennuksen rakentamiskustannuksiin tai vapautuksen myöntämiseen on muu painava syy. Vapautushakemuksista tehdyt päätökset tulee lähettää sisäministeriöön tiedoksi.

75 § 2 mom

Helpotukset valtioneuvoston- ja sisäministeriön asetuksesta

Rakennusvalvontaviranomainen ~~Rakennusluvan myöntävä viranomainen~~ voi asianomaista pelastuslaitosta kuultuaan myöntää poikkeuksen väestönsuojalle sisäasiainministeriön asetuksella säädetystä teknisistä vaatimuksista tai valtioneuvoston asetuksella väestönsuojalle säädetystä ~~koko- ja sijainti~~ vaatimuksesta, jos siihen on perusteltu syy eikä poikkeuksen tekeminen olennaisesti heikennä suojautumismahdollisuuksia.

75 § 3 mom

Sisäministeriön myöntämä vapautus ~~Sisäasiainministeriö voi kunnan hakemuksesta myöntää vapautuksen väestönsuojien rakentamisesta tietyllä alueella, jos siellä arvioidaan olevan ennestään riittävä määrä suojapaikkoja tai väestön suojaaminen on turvattu muulla tavoin. Tämä oli Vapaavuoren aikaansaama~~

76 §

Väestönsuojan käyttö normaalioloissa ja käyttöönottovalmius

Väestönsuoja sekä väestönsuojeluvälineet ja -laitteet on pidettävä sellaisessa kunnossa, että väestönsuoja voidaan ottaa käyttöön 72 tunnissa.

MRL 176 §

Tilapäinen rakennus

Rakennusvalvontaviranomainen voi 171 §:n 2 momentissa säädetyin edellytyksin ja rajoituksin myöntää rakennusluvan, kun kysymys on tilapäisen rakennuksen rakentamisesta enintään viiden vuoden ajaksi.

Tilapäisenä pidetään rakennusta, joka sen rakenne, arvo ja käyttötarkoitus huomioon ottaen on katsottava tarkoitetun pysytettäväksi paikallaan enintään mainitun ajan. (18.3.2016/196)

Tutkittaessa tilapäisen rakennuksen rakentamista koskevaa lupahakemusta on otettava huomioon rakennuksen tarkoitus sekä lujuuden, terveellisuuden, liikenteen, paloturvallisuuden ja ympäristöön sopeutuvuuden vaatimukset.

Tilapäistä rakennusta koskevassa lupamenettelyssä on soveltuvin osin noudatettava, mitä 173 §:ssä säädetään.

MRL 125 §

Rakennuslupa

Rakennuksen rakentamiseen on oltava rakennuslupa.

Rakennuslupa tarvitaan myös sellaiseen korjaus- ja muutostyöhön, joka on verrattavissa rakennuksen rakentamiseen, sekä rakennuksen laajentamiseen tai sen kerrosalaan laskettavan tilan lisäämiseen.

Muuta kuin edellä säädettyä rakennuksen korjaus- ja muutostyötä varten tarvitaan rakennuslupa, jos työllä ilmeisesti voi olla vaikutusta rakennuksen käyttäjien turvallisuuteen tai terveydellisiin oloihin.

Rakennuslupa tarvitaan myös sellaiseen rakennuksen vaippaan tai teknisiin järjestelmiin kohdistuvaan korjaus- ja muutostyöhön, jolla voidaan vaikuttaa merkittävästi rakennuksen energiatehokkuuteen.

Rakennuslupaa ei kuitenkaan tarvita, jos kyseessä on rakennus, jonka energiatehokkuutta ei tarvitse 117 g §:n 2 momentin nojalla parantaa. (21.12.2012/958)

Rakennuksen tai sen osan käyttötarkoituksen olennaista muuttamista varten tarvitaan rakennuslupa. Luvanvaraisuutta harkittaessa otetaan huomioon käyttötarkoituksen muutoksen vaikutus

kaavan toteuttamiseen ja muuhun maankäyttöön sekä rakennukselta vaadittaviin ominaisuuksiin. Lupaa edellyttävänä käyttötarkoituksen muutoksena pidetään muun ohella loma-asunnon käytön muuttamista pysyvään asumiseen. Vähittäiskaupan suuryksikön toteuttamisella on katsottava olevan edellä tarkoitettua vaikutusta maankäyttöön, jollei aluetta ole asemakaavassa erityisesti osoitettu tähän tarkoitukseen.

Määräajan paikallaan pysytettävää rakennusta varten rakennuslupaan voidaan asettaa määräaika.

keltainen ylimaalaus= lakia ja punainen teksti muutosta, sininen nykyisen lain perustelua ja vihreä uuden lain perustelua

4.12.2017 Väestösuojat

71 §

Väestösuojan rakentamisvelvollisuus uudisrakentamisen yhteydessä

1 mom.

Rakennuksen omistajan on uudisrakentamisen yhteydessä tehtävä rakennukseen tai sen läheisyyteen väestönsuoja, jonka suuruudeltaan voidaan arvioida riittävän rakennuksessa asuvia, pysyvästi työskenteleviä tai muutoin oleskelevia henkilöitä varten.

Tilapäinen rakennus siirretty 73 §

Perustelut nykyistä

1. Voimassa olevan pelastuslain 71 §:n 1 momentin mukaan rakennuksen omistajan on uudisrakentamisen yhteydessä tehtävä rakennukseen tai sen läheisyyteen väestönsuoja, jonka suuruudeltaan voidaan arvioida riittävän rakennuksessa asuvia tai muutoin oleskelevia henkilöitä varten. Valtioneuvoston asetuksella säädetään nykyisin tarkemmin suojan koosta, rakenteesta ja sijainnista.

1. Voimassa olevan väestönsuojista annetun valtioneuvoston asetuksen 408/2011 mukaan väestönsuojan tulee olla niin suuri, että sen varsinaisen suojatilan pinta-ala on vähintään kaksi prosenttia asianomaisen rakennuksen yhteenlasketusta kerrosalasta.

Myymälä-, teollisuus-, tuotanto- ja kokoontumisrakennusten sekä varastotilojen varsinaisen suojatilan pinta-alan on asetuksen mukaan oltava vähintään yksi prosentti kerrosalasta.

Jos teollisuus-, tuotanto- ja varastorakennuksen väestönsuoja tulisi edellä mainitun rakentamisvelvollisuutta koskevan perusteen mukaisesti rakennettuna tarpeettoman suureksi rakennuksessa tai samalla tontilla tai rakennuspaikalla pysyvästi työskenteleviä ja oleskeleviä varten taikka jos opetusalan tai hoitoalan rakennukseen rakennettava väestönsuoja tulisi edellä mainitulla perusteella määritellyn liian pieneksi oppilaspaikkoihin taikka hoitopaikkoihin nähden, voidaan voimassa olevan asetuksen mukaan väestönsuojan koko määrätä sen henkilömäärän mukaan, joka rakennuksessa keskimäärin oleskelee.

Nykyisen asetuksen mukaan väestönsuojan varsinaista suojatilaa ei saa rakentaa 20 neliometriä pienemmäksi ja väestönsuojassa tulee varata henkilöä kohti vähintään 0,75 neliometrin suojatila, jollei erityisestä syystä tarvita suurempaa tilaa. Kalliosuojissa tämän lisäksi tulee tarkastella jäädyttävien pintojen muodostamaa alaa suojapaikkaa kohti. Varsinaisella suojatilalla tarkoitetaan asetuksessa ihmisten oleskelua varten tarkoitettua tilaa, johon ei lueta sulkuhuonetta tai -teltoa, eikä ilmanvaihtolaitteiden tilaa.

Voimassa olevan asetuksen 408/2011, 3 §:n mukaan väestönsuoja saadaan sijoittaa enintään 250 metrin päähän rakennuksesta, jota varten se rakennetaan. Rakennusvalvontaviranomainen voi pelastusviranomaista kuultuaan uhka-arvioon perustuen erityisistä syistä päättää, että yhteinen suoja saadaan sijoittaa edellä esitettyä kauemmaksi.

Perustelut lain muutoksesta

1. Pykälän 1 momentti vastaisi pääpiirteissään voimassa olevan pelastuslain 71 §:n 1 momenttia. Tapaukset joissa väestönsuojan rakentamisvelvollisuutta ei muodostu, siirretään omaan pykälään (73 §).

1. Väestönsuojelulaissa ja sen jälkeen annetuissa laeissa on aina esitetty että, "väestönsuojan suuruus voidaan arvioida rakennuksessa asuvia tai muutoin oleskelevia henkilöitä varten". Pääsääntönä on se, että väestönsuoja tehdään sen kokoiseksi, että kaikki normaalioloissa rakennuksessa olevat mahtuvat siihen. Valtioneuvoston asetuksella on teknisesti säädetty rakennustyypeittäin kuinka suuri väestönsuojasta on tehtävä. Tällä tavalla on helpotettu väestönsuojan suunnittelua, tekemällä niihin rakennustyypeihin prosenttimitoitus, joissa henkilömäärän mitoitus on ennalta hankalaa. Rakennusvalvontaviranomaiselle on annettu mahdollisuus väestönsuojan koon pienentämisestä.

1. Nykyistä sääntelyä vastaavalla tavalla asetuksella on tarkoitettu vastaisuudessaakin säätää vaatimuksesta ottaa rakennuksen koon ohella rakennuksessa asuvien, työskentelevien tai muutoin rakennuksessa pysyvästi oleskelevien henkilöiden määrä huomioon teollisuus-, tuotantorakennusten sekä opetus- ja hoitoalan rakennusten väestönsuojien kokoa määrittäessä. Väestönsuojien saneerauksen yhteydessä kaikissa rakennuksissa, voitaisiin väestönsuojan laitteiden ja varusteiden määrittelyssä huomioida rakennuksessa keskimäärin oleva henkilömäärä. Tämä koskee erityisesti vanhoja asuinrakennuksia ja erityisesti väestönsuojan ilmanvaihtolaitteiden mitoitusta. Väestönsuojien rakenteellisista ja muista vaatimuksista ja niihin liittyvistä asetuksenantovaltuuksista säädettäisiin keskitetysti lakiehdotuksen 74 §:ssä.

1. **Pysyvällä työskentelyllä** säännöksessä tarkoitetaan vähintään yhden henkilön työskentelyä 8 tuntia arkipäivisin koko vuoden ajan tai vähintään kahden henkilön työskentelyä vähintään 6 kuukauden ajan 8 tuntia arkipäivisin.

Keskimääräisellä henkilömäärällä tarkoitetaan esimerkiksi ammatillisissa oppilaitoksissa, joissa ei ole pakollista paikallaolovelvollisuutta noin 75 % oppilasmäärästä, yliopistoissa noin 50 % koko oppilasmäärästä. Peruskouluissa ja päiväkodeissa otetaan laskuissa mukaan koko henkilömäärä. Opettajat ja muu henkilökunta otetaan täysimääräisenä laskuissa mukaan.

Hoitoalan rakennuksissa keskimäärin oleskelevien määrä lasketaan henkilökunnan määrä päiväsaikaan ja potilaspaikkojen kokonaismäärän mukaan. Teollisuudessa väestönsuojan koko mitoitetaan päiväaikaisen henkilömäärän mukaan, mikäli se on arvioitavissa rakennusluvan hakuhetkellä, muutoin mitoituksena käytetään 1 % kerrosalasta.

Mikäli väestönsuoja lasketaan kerrosalaan kuuluvaksi, ei sitä huomioida väestönsuojan koon määrittelyssä.

Rakennuksessa olevat varastotilat sekä autopaikat eivät lisää väestönsuojan kokoa, mutta jos ne lasketaan kerrosalaan, ne vaikuttavat väestönsuojan rakentamisvelvoitteen muodostumiseen.

2 mom.

Väestönsuoja on rakennettava rakennusta tai samalla tontilla tai rakennuspaikalla olevaa rakennusryhmää varten, jos sen kerrosala on vähintään 1200 neliometriä ja siinä asutaan tai työskennellään tai oleskellaan muutoin pysyvästi. Teollisuus-, tuotanto-~~varasto~~ ja kokoontumisrakennusta varten väestönsuoja on edellä tässä momentissa säädetystä poiketen rakennettava, jos rakennuksen tai rakennusryhmän kerrosala on vähintään 1500 neliometriä ja siinä asutaan tai työskennellään tai oleskellaan muutoin pysyvästi.

Poikkeukset rakentamisvelvoitteesta siirretty 73 §:ään.

Perusteluja nykyaista:

2. Voimassa olevan pelastuslain 71 §:n 2 momentin mukaan väestönsuoja on rakennettava rakennusta tai samalla tontilla tai rakennuspaikalla olevaa rakennusryhmää varten, jos sen kerrosala on vähintään 1200 neliometriä ja siinä asutaan tai työskennellään tai oleskellaan muutoin pysyvästi. Teollisuus-, tuotanto-, varasto- ja kokoontumisrakennusta varten väestönsuoja on edellä tässä momentissa säädetystä poiketen rakennettava, jos rakennuksen tai rakennusryhmän kerrosala on vähintään 1500 neliometriä.

2. Rakennuspaikalla tarkoitetaan kiinteistörekisteriin merkittyä tilaa tai kiinteistörekisteriin merkittyä määräalaa tilasta. Väestönsuojan rakentamisvelvollisuus määräytyy rakennuksen pääkäyttötarkoituksen mukaan. Määrittelyssä käytetään tilastokeskuksen ja rakennusvalvontaviranomaisten käyttämää rakennusluokitusta. Väestönsuojan rakentamisvelvollisuuteen vaikuttavat rakennuksen kaikki ne osat, jotka lasketaan kerrosalaan kuuluviksi ellei tässä laissa muuta ole sanottu.

2. Vuoden 2011 jälkeen sellaisten teollisuusrakennusten määrä joihin väestönsuoja rakennettiin oli keskimäärin vuodessa 76 kpl ja varastorakennuksiin 25 kpl. Väestönsuojia rakennettiin yhteensä 819 kpl

3 mom.

Samalla tontilla tai rakennuspaikalla jo olevia rakennuksia, joita varten on väestönsuoja, ei oteta huomioon uudisrakennuksen väestönsuojan rakentamisvelvollisuutta määrättäessä eikä myöskään rakennuksia, joiden osittaisesta loppukatselmuksesta on kulunut yli viisi vuotta ennen rakennuslupahakemuksen vireille tuloa.

Poikkeukset rakentamisvelvoitteesta siirretty 73 §:ään

Perustelut lain muutoksesta

2. Ehdotuksen mukaan pykälän 2 momentti vastaisi pääpiirteissään voimassa olevan pelastuslain 71 §:n 2 momenttia.

Väestönsuoja tulisi rakentaa kaikkiin rakennuksiin, joiden kerrosala on vähintään 1200 neliometriä. Teollisuus-, tuotanto- ja kokoontumisrakennusten osalta väestönsuojan rakentamisvelvollisuuden aiheuttava raja olisi kuitenkin 1500 neliometriä. Väestönsuojan rakentamisvelvollisuus ei jatkossa koskisi erillisiä varastorakennuksia.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi sama teksti, joka on 1200 neliometrinen jälkeen. Jotkut rakennustarkastajat ovat tulkinneet, että ehto "asutaan tai työskennellään tai oleskellaan muutoin pysyvästi" ei koskisi teollisuutta, varastoja ja kokoontumisrakennuksia.

2. Rakennukset joissa ei ole väestönsuojan rakentamisvelvollisuutta, on keskitetty 73 §:ään.

2. Voimassa olevan lain momentin viimeinen lause siirretään 73 §:ään sellaisenaan.

2. Pääkaupunkiseudun kunnat ovat tehneet erillisen oman tulkintaohjeen, siitä mitä rakennuksen tiloja ei oteta laskuissa mukaan väestönsuojan rakentamisvelvollisuutta määrättäessä. Koko maassa pitäisi tulkita lainsäädäntöä samalla tavalla.

Väestönsuojavelvoitteen osalta ei ole syytä poiketa rakennusvalvontaviranomaisen kerrosalan laskentatavasta.

Esimerkiksi ulkoseinän paksuntaminen 250 mm lasketaan kerrosalaan, ja näin ollen se vaikuttaa väestönsuojan rakennusvelvoitteeseen.

Väestönsuojaa mitoittaessa käytetään todellista kerrosalaa ellei tässä laissa sitä nimenomaan ole toisin sanottu.

Kommentit 73 §:ssä

4 mom.

Rakennusvalvontaviranomainen voi maakunnan pelastusviranomaista kuultuaan sallia rakennettavaksi kahta tai useampaa rakennusta varten yhteisen väestönsuojan, jos se rakennetaan viiden vuoden kuluessa ensimmäisen rakennuksen osittaisesta loppukatselmuksesta.

Rakennusvalvontaviranomainen voi sallia yhteisen väestönsuojan rakennettavaksi myöhemminkin kuin viiden vuoden kuluessa ensimmäisen rakennuksen osittaisesta loppukatselmuksesta, jos siihen on perusteltu syy eikä poikkeuksen tekeminen olennaisesti heikennä suojautumismahdollisuuksia.

perusteluja nykyistä;

4. Voimassa olevan 4 momentin mukaan kahta tai useampaa rakennusta varten voi rakennusvalvontaviranomainen pelastusviranomaista kuultuaan sallia rakennettavaksi yhteisen väestönsuojan, ehdolla, että väestönsuoja rakennetaan viiden vuoden kuluessa ensimmäisen rakennuksen valmistumisesta.

4. Yhteisväestönsuojia rakennetaan yleensä vain aluerakentamisen yhteydessä. Ratkaisut yhteissuojista tehdään yleensä kaavoituksen yhteydessä. Nämä suojat ovat pääasiassa kalliosuojia. Myös teollisuusalueille on nykykäytännön mukaan rakennettu teräsbetonisia useamman yrityksen yhteisiä suojia. Samalla tontilla tai saman rakennuttajan tekemille asuinrakennukselle voidaan tehdä yhteinen suoja joko ensimmäisen rakennuksen yhteyteen tai vaikka viimeiseen rakennukseen. Ehtona on, että suojan tulee valmistua viiden vuoden kuluessa ensimmäisen rakennuksen käyttöönotosta.

4. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan väestönsuoja on tehtävä rakennukseen tai sen läheisyyteen valtioneuvoston asetuksella tarkemmin määritellyn mukaisesti. Väestönsuoja tulee sijaita lähtökohtaisesti 250 metrin etäisyydellä asianomaisesta rakennuksesta. Yhteissuojissa ja entisellä valvonta-alueella matka voi olla pidempikin. Rakennusvalvontaviranomainen voisi myöntää poikkeuksen valtioneuvoston asetuksella säädettävästä sijaintivaatimuksesta (suojautumisetäisyydestä), jos siihen on perusteltu syy eikä poikkeuksen tekeminen olennaisesti heikennä suojautumismahdollisuuksia.

Perustelut lain muutoksesta

4. Ehdotetun pykälän 4 momentti vastaa asialliselta sisällöltään voimassa olevan pelastuslain 71 §:n 4 momenttia. Lakiin lisätään, että yhteissuojan valmistumisaika voi olla viittä vuotta pidempi, ei kuitenkaan 10 vuotta enempää.

Rakennusvalvontaviranomainen voi maakunnan pelastusviranomaista kuultuaan sallia rakennettavaksi kahta tai useampaa rakennusta palvelemaan väestönsuojan, jos se rakennetaan viiden vuoden kuluessa ensimmäisen rakennuksen osittaisesta loppukatselmuksesta.

4. Yhteisväestönsuojia on rakennettu aluerakentamisen yhteydessä ja ne ovat olleet pääasiassa kalliosuojia. Myös teollisuusalueille ja kaupunkien keskustoihin on nykykäytännön mukaan rakennettu teräsbetonisia yhteissuojia. Ratkaisut yhteissuojista tehdään yleensä kaavoituksen yhteydessä.

Samalla tontilla tai saman rakennuttajan tekemille asuinrakennukselle voidaan tehdä yhteinen suoja joko ensimmäisen rakennuksen yhteyteen tai vaikka viimeiseen rakennukseen. Ehtona on, että suojan tulee valmistua viiden vuoden kuluessa ensimmäisen rakennuksen käyttöönotosta. Nämä suojat eivät ole ns. yhteissuojia vaan useamman rakennuksen suojat on koottu yhteen ja niistä voidaan käyttää nimitystä pienet yhteissuojat. Varsinaisesta yhteissuojasta voidaan puhua kun väestönsuojan tarve on noin 1000 neliometriä.

Riittävän suuren ja rakennusten käyttötarkoitukseltaan monipuolisen aluerakentamisen väestönsuojajapaikkojen mitoituksessa saadaan käyttää ns. yö- ja päivämitoitusta. Sellaisena voitaisiin pitää noin 1000 neliometrin suuruista yhteissuojaa. Yömitoituksessa lasketaan 100 % kaikista asunnoista ja muut rakennukset 0 %:lla. Päivämitoituksessa asunnot lasketaan 50 % ja muut 0 %. Tässä voisi käyttää myös nimitystä asunnot ja muut rakennukset. Näin mitoitettaessa ei synny sellaiselle alueelle ylimitoitusta, jossa lähes jokaiseen rakennukseen tehdään väestönsuoja.

Määräaika laskettaisiin ensimmäisen rakennuksen osittaisesta loppukatselmuksesta. Kaikkien rakennusten rakennuslupiin on syytä liitetään yhteisen väestönsuojan sijaintikartta.

4. Väestönsuoja on lakiehdotuksen mukaan tehtävä rakennukseen tai sen läheisyyteen valtioneuvoston asetuksella tarkemmin määritellyn mukaisesti. Väestönsuojista pääosa (90%) tehdään rakennettavaan rakennukseen. Nykyisestä sääntelyä poiketen väestönsuojien saa sijaita lähtökohtaisesti 500 metrin etäisyydellä asianomaisesta rakennuksesta. Yhteissuojissa ja entisellä valvonta-alueella matka voi olla kaksinkertainen. Matkan pidentämisen johdosta väestönsuojaan tulemistä ja väestönsuojassa oleskelua voidaan parantaa, hankkimalla väestönsuojaan lisävuoteita ja sisääntulotunnelia suojaavaa vaikutusta parantamalla.

Jatkossakin rakennusvalvontaviranomainen voisi myöntää poikkeuksen valtioneuvoston asetuksella säädettävästä kaikista vaatimuksesta, jos siihen on perusteltu syy eikä poikkeuksen tekeminen olennaisesti heikennä suojautumismahdollisuuksia.

Väestönsuojan kunnostamisvelvollisuus muutos- ja korjaustyön yhteydessä

1. Jos rakennuksessa, jossa on väestönsuoja, tehdään maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 125 §:n mukainen rakennuksen rakentamiseen verrattavissa oleva korjaus- tai muutostyö tai käyttötarkoituksen muutos, myös väestönsuoja on kunnostettava siten, että se täyttää soveltuvin osin 74 §:ssä ja sen nojalla säädetty väestönsuojan teknisiä yksityiskohtia koskevat vaatimukset.

2. Vuosina 1959-1971 hiekkasuodattimilla varustetut väestönsuojat tulee saneerata viimeistään vuoteen 2028 mennessä

3. Tarpeettoman väestönsuojan voi poistaa käytöstä rakennuslupakäsittelyn kautta.

perustelut nykyaista

1. Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 125 §:n mukaan rakennuksen rakentamiseen on oltava rakennuslupa. Rakennuslupa tarvitaan myös sellaiseen korjaus- ja muutostyöhön, joka on verrattavissa rakennuksen rakentamiseen, sekä rakennuksen laajentamiseen tai sen kerrosalaan laskettavan tilan lisäämiseen.

1. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaista toimenpidelupaa edellyttävät toimenpiteet eivät aiheuttaisi väestönsuojan kunnostamisvelvollisuutta

1. Voimassa olevan 72 §:n pykälän mukaan rakennuksen rakentamiseen verrattavissa olevan korjaus- tai muutostyön ja käyttötarkoituksen muutoksen yhteydessä rakennuksessa oleva väestönsuoja tulisi kunnostaa siten, että väestönsuoja täyttää soveltuvin osin väestönsuojalle toimenpiteen toteuttamisajankohtana asetetut teknisiä yksityiskohtia koskevat vaatimukset.

1. Rakennusluvan myöntämisen yhteydessä tulee harkita tapauskohtaisesti väestönsuojan teknisiä yksityiskohtia koskevien vaatimusten soveltaminen kyseessä olevaan muutos- ja korjaustyöhön tai käyttötarkoituksen muuttamisen käsitteeseen rakentamiseen.

1. Jos väestönsuojan kunnostaminen voimassa olevien säännösten edellyttämään kuntoon aiheuttaisi kohtuuttomia kustannuksia tai olisi teknisesti poikkeuksellisen vaikeasti toteutettavissa, voitaisiin rakennusluvassa määrittellä kunnostamisvelvoite voimassa olevia väestönsuojalle asetettavia vaatimuksia lievemmäksi.

1. Kunnostamisvelvollisuuden piiriin kuuluisivat väestönsuojan tekniset yksityiskohdat, joiden vaatimuksista säädetään sisäministeriön asetuksella. Esimerkiksi hiekkasuodattimilla varustettujen (ennen vuotta 1972 rakennetun miljoonan suojapaikan) ilmanvaihtolaitteistot tulisi ehdotetun säännöksen perusteella uusia rakennusten peruskorjausten yhteydessä.

Perustelut lain muutoksesta

Ehdotuksen mukaan pykälän 1 momentti vastaisi pääpiirteissään voimassa olevan pelastuslain 72 §:n 1 momenttia. Pykälään lisätään väestönsuojien kunnostamiselle takaraja sekä ylimääräisten suojien poistamisen mahdollisuus rakennuslupakäsittelyn kautta.

1. Säädöksen tulkinnassa on ollut suurta vaihtelua. Rakennustietosäätiön tekemässä KH05-00478 kortissa on kerrottu yksityiskohtaisesti milloin ja mitä väestönsuojan korjaus tehdään.

Rakennusluvan myöntämisen yhteydessä tulee harkita tapauskohtaisesti väestönsuojan teknisiä yksityiskohtia koskevien vaatimusten soveltaminen kyseessä olevaan muutos- ja korjaustyöhön tai käyttötarkoituksen muuttamisen käsitteeseen rakentamiseen.

1. Kunnostamisvelvollisuuden piiriin kuuluisivat väestönsuojan tekniset yksityiskohdat, joiden vaatimuksista säädetään sisäministeriön asetuksella.

Esimerkiksi hiekkasuodattimilla varustettujen (ennen vuotta rakennetun miljoonan suojapaikan) ilmanvaihtolaitteistot tulisi ehdotetun säännöksen perusteella uusia rakennusten peruskorjausten yhteydessä. Suurin osa hiekkasuodattimista on sijoitettu rakennuksen ulkopuolelle, jolloin ne ovat herkkiä kosteuden vaikutuksille ja talvella on vaara kostean suodattimen jääytymisestä. Hiekkasuodatin ei täytä nykyisen ilmanvaihdon suodatuksen vaatimuksia.

1. Asuinrakennuksissa ja teollisuudessa väestönsuojan kunnostamisen yhteydessä ilmanvaihtolaitteiden mitoituksessa voidaan käyttää soveltuvin osin nykyistä henkilömäärää. Useimmiten 60-luvun asuinrakennuksissa asuu nyt huomattavasti vähemmän asukkaita kuin väestönsuojan alkuperäinen mitoitus edellytti prosenttimitoituksella. Nykyinen ilmanvaihtolaitteisto tuottaa huomattavasti suuremman ilmamäärän kuin alkuperäinen säädös edellytti henkilöä kohti. Ilmanvaihtolaitteiden lukumäärä määräytyy rakennetun väestönsuojan koon mukaan, yksi laite 45 neliometriä kohti. Henkilömitoituksella voitaisiin välttyä kalliin lisälaitteiston hankinnasta. Muussa varustelussa käytetään saneerauksen aikana voimassa olevia säädöksiä soveltuvin osin.

1. Väestönsuojan saneerauksen yhteydessä henkilöä kohti tarvittavana pinta-alana käytetään 0,75 neliometriä. Väestönsuojan kunnostamisesta on tehtävä korjaussuunnitelma sekä väestönsuojapiirustus on päivitettävä.

Väestönsuojan kuntokartoituksen tekisivät väestönsuojien määräyksiin perehtyneet ja riittävän koulutuksen sekä kokemuksen saaneet väestönsuojatarkastajat. Esimerkiksi kiinteistö- ja rakennusalan pätevyksiä toteava FISE Oy voisi perustaa väestönsuojatarkastajan pätevyyden. Pätevyysien toteamiseen perustettaisiin alan asiantuntijoista koostuva pätevyyslautakunta, joka määrittelee tarkemmat pätevyysvaatimukset, järjestää pätevyystentin ja toteaa pätevyudet. Todetut pätevyudet kirjattaisiin FISE Oy:n pätevyysrekisteriin. Koulutuksesta vastaisivat alan koulutusorganisaatiot. Näin FISE Oy toimii muillakin aloilla.

1. Ennen 2011 lainuudistusta pelastusviranomaiset tekivät väestönsuojien tarkastukset 10 vuoden välein palotarkastusten yhteydessä. Palotarkastuksissa siirryttiin riskiperusteiseen tarkastukseen ja samalla pelastusviranomaisen luopui väestönsuojien systemaattisista tarkastuksista. Väestönsuojat tulee tarkastaa 10 vuoden välein.

2. Hiekkasuodattimilla varustettujen väestönsuojien kunnostamisen tehostamiseksi voimassa oleva laki tarkennettaisiin 2 momentilla niin, että hiekkasuodattimilla varustettu väestönsuoja tulee nykyaikaistaa, riippumatta siitä tuleeko rakennukseen korjaus- tai muutostyö vuoteen 2028 mennessä. Kiinteistön omistajan on tehtävä suunnitelma väestönsuojan kunnostamisesta viimeistään kymmenvuotistarkastuksen yhteydessä.

3. Varsinkin teollisuudessa henkilömäärän vähentymisen myötä tulee tilanteita, jossa väestönsuojapaikkoja on huomattavasti yli tarpeen. Kiinteistön väestönsuojien oikea määrä voidaan saattaa ajan tasalle tekemällä väestönsuojien kuntokartoitus, rakennuslupakäsittelyllä voidaan poistaa tarpeettomat väestönsuojat ja kunnostaa jäljelle jäävät suojat vastaamaan soveltuvin osin nykyisiä vaatimuksia.

73 § (1-3 mom)

Poikkeus väestönsuojan rakentamisvelvollisuudesta

1. Velvoitetta ei muodostu näistä rakennuksista

Tämän lain väestönsuojan rakentamisvelvollisuutta koskevat säännökset eivät koske maatilatalouden tuotantorakennuksia erillisiä varastorakennuksia, pressurakenteisia halleja, pysäköintitaloja ja ratsastusmaneeseja (73 §)

2. Olemassa olevaan rakennukseen tulee lisätilaa

Olemassa olevassa rakennuksessa tehtävää rakennuksen rakentamiseen verrattavaa rakennuslupaa edellyttävää korjaus- tai muutostyötä, joka samalla lisää rakennuksen kerrosalaa kellarissa, tai ullakolla — rakennetaan lisäkerroksia. (73 §)

perustelut nykyilaista

ei tekstiä

Perustelut lain muutoksesta

1. Ehdotuksen mukaan maatalouden tuotantolaitosten rakentamisvelvoite vastaisi voimassa olevan pelastuslain 73 §:ää, eikä niitä oteta lukuun määrättäessä pelastuslaissa tarkoitettua väestönsuojan rakentamisvelvollisuutta. Kyseisten rakennusten omistumuudolla ei ole vaikutusta velvoitteeseen.

1. Tontille tai rakennuspaikalle rakennettava erillinen varasto-, pysäköintirakennus tai ratsastusmaneesi sekä pressusta rakennettu halli eivät kuulu velvoitteen piiriin, eikä niitä oteta lukuun määrättäessä pelastuslaissa tarkoitettua väestönsuojan rakentamisvelvollisuutta.

1. Näissä rakennuksissa ei yleensä ole työpaikkoja ja väestönsuojan rakentaminen tulisi kohtuuttoman kalliiksi muihin rakennuskustannuksiin verrattuna. Tähän asti melkein kaikille ratsastusmaneeseille on myönnetty vapautus väestönsuojan rakentamisvelvollisuudesta kohtuuttoman kalliiden kustannusten johdosta verrattuna koko rakennuksen kustannuksiin.

1. Rakennettavien väestönsuojien määrä pysyisi lähes ennallaan, varastojen, parkkihallien ja kevytrakenteisten pressukankaasta tehtyjen rakennusten poisjänti vähentäisi suojien määrää 30 -35 kpl:lla.

1. Rakennuksen yhteyteen tehty varasto tai autotalli vaikuttavat väestönsuojan rakentamisvelvollisuuteen, mutta eivät lisää väestönsuojan suuruutta.

2. Rakennuksen ullakko ei ole oikea termi, siksi se on korvattu termillä ”lisäkerros”, tämä tarkoittaa sitä, että rakennusta korotetaan yhdellä tai useammalla kerroksella.

2. Väestönsuojan rakentaminen olemassa olevaan rakennukseen on hankalaa ja kallista. Siksi rakennuksen korottaminen tai maanalaisen tilan muuttaminen kerrosalaan kuuluvaksi ei aiheuta väestönsuojan rakentamisvelvollisuutta, eikä niitä oteta lukuun väestönsuojan velvoitteen määrittelyyn.

2. Rakennuksen laajennuksen yhteydessä väestönsuoja voidaan toteuttaa, joten laajennus vaikuttaa velvoitteen laukeamiseen.

3. Määräaikaisen rakennuksen tekeminen

Väestönsuojan rakentamisvelvollisuus ei kuitenkaan koske määrääjäksi paikallaan pysytettävää rakennusta tai tilapäistä rakennusta. (71 § 1 mom)

4. Tontilla riittävästi ennestään suojapaikkoja

Väestönsuojan rakentamisvelvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos tontilla tai rakennuspaikalla tai yhteisessä väestönsuojassa on ennestään tässä laissa ja sen nojalla annetuissa asetuksissa säädetty määrä vaatimukset täyttäviä suojapaikkoja. (71 § 2 mom)

5. Viiden vuoden sääntö

Samalla tontilla tai rakennuspaikalla jo olevia rakennuksia, joita varten on väestönsuoja, ei oteta huomioon uudisrakennuksen väestönsuojan rakentamisvelvollisuutta määrättäessä eikä myöskään rakennuksia, joiden osittaisesta loppukatselmuksesta on kulunut yli viisi vuotta ennen rakennuslupahakemuksen vireille tuloa. (71 § 3 mom)

perustelut nykylaista

4. Voimassa olevan pelastuslain mukaan väestönsuojan rakentamisvelvollisuutta ei synny silloin kun tontilla tai rakennuspaikalla tai yhteisessä väestönsuojassa on jo ennestään riittävästi väestönsuojille asetettavat vaatimukset täyttäviä suojapaikkoja.

4. Yhteisessä väestönsuojassa olevilla suojapaikoilla tarkoitetaan toisessa kiinteistössä sijaitsevassa väestönsuojassa olevia suojapaikkoja, joiden käyttämiseen on kiinteistörekisteriin merkitty rasitteena pysyvä oikeus tontin tai rakennuspaikkana olevan kiinteistön hyväksi.

4. Väestönsuojan rakentamisvelvollisuus katsottaisiin myös täytetyksi, jos tontilla tai rakennuspaikalla jo olevat vanhat suojapaikat, jotka eivät täytä voimassa olevia määräyksiä, kunnostetaan ennen rakennuksen valmistumista soveltuvin osin voimassa olevat väestönsuojan rakenteelliset vaatimukset täyttäväksi.

5. Voimassa olevan pelastuslain 71 §:n 3 momentin mukaan samalla tontilla tai rakennuspaikalla jo olevia rakennuksia, joita varten on väestönsuoja, ei oteta huomioon uudisrakennuksen väestönsuojan rakentamisvelvollisuutta määrättäessä eikä myöskään rakennuksia, joiden valmistumisesta on kulunut yli viisi vuotta rakennusluvan hakemiseen mennessä.

5. Voimassa olevan lain mukaan säännöksessä tarkoitettu viiden vuoden määräaika lasketaan rakennuksen osittaisesta loppukatselmuksesta. Osittainen loppukatselmuksen tehdään yleensä rakennuksen käyttöönoton yhteydessä.

Perustelut lain muutoksesta

3. Lisätään lakiin termin ”tilapäinen rakennus” lisäksi määrääjäksi paikallaan pysytettävää rakennusta. Näitä voisivat olla esimerkiksi parakeista muodostettu tilapäinen koulurakennus tai muussa käyttötarkoituksessa oleva tilapäinen rakennus.

3. MRL sisältää sekä enintään viiden vuoden ajan paikallaan pysytettäväksi tarkoitetun tilapäisen rakennuksen että määräajan paikallaan pysytettävän rakennuksen käsitteet.

Tilapäiselle rakennukselle ei voida myöntää lupaa viittä vuotta pidemmäksi aikaa. Määräajan paikallaan pysytettävää rakennusta varten rakennuslupaan asetettava määräaika voi vaihdella. Määräajan syynä voivat olla esim. maanvuokraukseen liittyvät seikat.

MRL:n määräykset ja valtioneuvoston uudet asetukset käsittelevät näille kahdelle rakennustyyppille asetettuja vaatimuksia joissakin kohdin samankaltaisesti,

joissakin hyvinkin eri tavalla. Esimerkiksi MRL 117 g § mukaan energiatehokkuuden vaatimuksia ei sovelleta lainkaan tilapäiseen rakennukseen.

Määräajan paikallaan pysytettävään rakennukseen energiamääräyksiä sovelletaan yleensä, mutta ei kuitenkaan sellaisessa tapauksessa, kun määräaikaisen rakennuksen käyttöaika onkin enintään kaksi vuotta. MRL 117 i § mukaan kummallekaan rakennustyyppille ei tarvitse laatia rakennuksen käyttö- ja huolto-ohjetta.

Tilapäisen ja määräaikaisen rakennuksen rakenteet, arvo ja käyttötarkoituskun saattavat vaihdella suuresti. Kirjoitetaan lakiin suoraan, ettei pressuhalli, ylipainehalli vaadi väestönsuojan rakentamista.

4. Ehdotuksen mukaan pykälän 4 momentti vastaisi täysin voimassa olevaa lainsäädäntöä.

4. Jos uudisrakentamiseen käytettävällä tontilla tai rakennuspaikalla jo entuudestaan olevia rakennuksia varten sekä tulevia rakennuksia varten säädösten edellyttämät väestönsuojat, ei muodostu uudisrakennukseen väestönsuojan rakentamisvelvollisuutta.

5. Jos uudisrakentamista edeltäneen viiden vuoden aikana valmistuneiden rakennusten kerrosala laskettuna yhteen uudisrakennuksen kerrosalan kanssa on vähintään 1200 neliometriä (teollisuus-, tuotanto-, varasto- ja kokoontumisrakennusten osalta vähintään 1500 neliometriä), on kaikkia ilman väestönsuojaa olevia rakennuksia varten rakennettava säännösten edellyttämät väestönsuojat.

5. Väestönsuojan rakentamisvelvollisuutta määritettäessä otetaan kuitenkin huomioon sellaiset viiden edeltäneen vuoden aikana valmistuneet rakennukset, joita varten ei ole rakennettu väestönsuojaa. Edellä tarkoitettu viiden vuoden määräaika lasketaan aikaisempien rakennusten osittaisesta loppukatselmuksesta jälkimmäisten rakennusten rakennusluvan jättämispäivään.

Väestönsuojien rakenteelliset ja muut vaatimukset

Väestönsuojan tulee antaa siinä oleskeleville suoja asevaikutuksilta ja rakennussortumilta sekä ionisoivalta säteilyltä ja myrkyllisiltä aineilta. Väestönsuojan lämpötilan, ilmanlaadun ja hygieenisen varustetason tulee olla tilan käyttötarkoitus huomioon ottaen riittävä. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä suojan koosta, rakenteesta ja sijainnista. Väestönsuojan teknisistä yksityiskohdista annetaan tarkempia säännöksiä sisäministeriön asetuksella.

Väestönsuojan rakentamisessa ja varustamisessa käytettäville laitteille ja tuotteille asetettavista vaatimuksista, laitteisiin tehtävistä merkinnöistä sekä laitteiden mukana toimitettavista tiedoista ja ohjeista säädetään pelastustoimen laitteista annetussa laissa (10/2007).

perustelut nykylaista

Voimassa olevan pelastuslain 74 §:ssä säädetään väestönsuojien rakenteellisista vaatimuksista. Säännöksen mukaan väestönsuojan tulee antaa siinä oleskeleville turva mahdollisilta asevaikutuksilta. Tarkemmat säännökset väestönsuojan koosta, rakenteesta ja sijainnista annetaan nykyisin valtioneuvoston asetuksella ja teknisistä yksityiskohdista sisäministeriön asetuksella. Vaatimuksiin lisättäisiin nykyisin asetuksella säädetty vaatimukset. Väestönsuojan tulee antaa suoja ionisoivalta säteilyltä, myrkyllisiltä aineilta, rakennussortumilta sekä asevaikutuksilta. Asetuksen mukaan suojan lämpötilan, ilmanlaadun ja hygieenisen varustetason tulee täyttää suojille asetettavat vaatimukset. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin nykyistä sääntelytasoa vastaavasti väestönsuojan koosta, rakenteesta ja sijainnista. Väestönsuojan vaatimuksiin liittyvistä teknisistä yksityiskohdista säädettäisiin edelleenkin sisäministeriön asetuksella.

Perustelut lain muutoksesta

Ehdotuksen mukaan pykälän 4 momentti vastaisi täysin voimassa olevaa lainsäädäntöä.

Väestönsuojan vaatimuksiin liittyvistä teknisistä yksityiskohdista säädettäisiin edelleenkin sisäministeriön asetuksella.

Väestönsuojien rakentaminen perustuu kulloinkin voimassa olevaan Suomen turvallisuuspolitiikkaan. Maahamme kohdistuvaa suoraa ydinasehyökkäystä ei oteta huomioon painekuormien mitoituksessa. Väestönsuojan ilmanvaihdossa huomioidaan kaukolaskeuma. Väestönsuojan yhtäjaksoinen käyttöaika suunnitellaan kolmen vuorokauden pituiseksi.

Väestönsuojien rakenteiden kuormitukset suunnitellaan pitkäjännitteisesti eikä lyhytaikaisia liennytyksen heilahduksia kannata huomioon. Teräsbetonisten väestönsuojien elinkaari on ainakin 100 vuotta ja kallioon rakennettavien väestönsuojien satoja vuosia.

perustelut nykyistä Västösuojan rakentamisesta vapautus

1 mom. Rakennusvalvontaviranomainen voi asianomaista pelastuslaitosta kuultuaan yksittäistapauksessa myöntää vapautuksen kokonaan tai määrääjäksi laissa säädetystä väestösuojan rakentamisvelvollisuudesta, jos väestösuojan varsinaisen suojatilan rakentamisesta aiheutuu tavanomaista huomattavasti korkeampia rakentamiskustannuksia suhteessa asianomaisen rakennuksen rakentamiskustannuksiin tai vapautuksen myöntämiseen on muu painava syy. Vapautushakemuksista tehdyt päätökset tulee lähettää sisäministeriön tiedoksi.

1. Väestösuoja koskevien helpotusten myöntämisestä säädetään voimassa olevan pelastuslain 75 §:ssä ja sen mukaan aluehallintovirasto on voinut erityisen painavasta syystä yksittäistapauksessa myöntää vapautuksen kokonaan tai määrääjäksi laissa säädetystä väestösuojan rakentamisvelvollisuudesta. Ennen päätöksen tekemistä aluehallintovirasto on kuullut pelastuslaitosta ja rakennusvalvontaviranomasta.

1. Voimassa olevan lain mukaan tavanomaista suuremmat väestösuojan rakentamiskustannukset tai muu erityisen painava syy voisivat olla vapautuksen myöntämisen perusteena.

1. Tavanomaista huomattavasti korkeampina rakennuskustannuksina pidetään sitä, että väestösuojan kustannukset ovat yli 4 prosenttia rakentamisen kokonaiskustannuksista. Kokonaiskustannuksilla tarkoitetaan rakennettavan rakennuksen kustannuksia ja väestösuojan kustannuksia yhteensä. Rakennuksen kokonaiskustannuksiin ei huomioida tonttikustannuksia.

1. Voimassa olevan lain mukaan väestösuojan rakentamisen vapautusmenettelyssä verrataan ensinnä kerrosalasta saadun teoreettisen kokoisen väestösuojan hintaa rakennuksen kokonaishintaan. Väestösuojan kokoa pienennetään niin, että 4 prosentin raja alittuu. Lopulta väestösuojan kustannuksia verrataan 20 neliömetrin suuruiseen suojaan. Mikäli väestösuojan kustannukset ovat tämänkin jälkeen yli 4 prosenttia, harkitaan vapautusmenettelyä. Valtioneuvoston asetuksella säädetään, ettei väestösuoja saa tehdä pienemmäksi kuin 20 neliometriä.

Aluehallintovirasto on käyttänyt sisäministeriön teettämää väestösuojien kustannuslaskelmaa käsitellessään vapautushakemuksia. Valitusten myötä on saatu hallinto-oikeuksien päätökset aluehallintoviraston kustannuslaskelmiin.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on antanut vuosittain noin 10 myönteistä päätöstä rakentamisvelvoitteesta vapauttamiseksi. Hakemuksia on ollut yhteensä vuosittain 15 kappaletta. Puhelinneuvonnan osuus on ollut vähintään yhtä suuri kuin hakemusten käsittelyyn käytetty aika. Käytännössä koko prosessiin on kulunut yksi henkilötyövuosi.

Perustelut lain muutoksesta

Ehdotuksen mukaan pykälän 1 momentti vastaisi pääosin voimassa olevaa lainsäädäntöä, kuitenkin siten että väestösuojan vapautukset myönnettäisiin aluehallintoviraston yhden toimijan sijaan kaikissa Suomen kunnissa rakennusvalvontaviranomaisen toimesta. Tämä saattaa aiheuttaa kunnissa rakennuttajien eriarvoista kohtelua.

Vapautuksen myöntämisestä päätettäessä väestösuojan rakentamisvelvollisuuteen on kyse väestösuojan varsinaisen suojatilan rakentamisesta aiheutuvista kustannuksista suhteessa kokonaiskustannuksiin. Mikäli rakennusvalvontaviranomainen voi myöntää vapautuksen väestösuojan rakentamisvelvollisuudesta, on laissa oltava selkeä maininta siitä, että kyse on varsinaisen suojatilan aiheuttamista kustannuksista.

Maakuntien pelastusviranomaisten lausunnoilla tulee olemaan maan yhtenäisen linjauksen kannalta ratkaiseva merkitys. Jotta pystytään seuraamaan ja ohjaamaan kuntien tekemiä vapautuspäätöksiä, tulee ne lähettää sisäministeriön tiedoksi.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on käsitellyt vuosittain noin 15 hakemusta rakentamisvelvoitteesta vapauttamiseksi. Tämän lisäksi AVI on antanut vuodessa 10-20 kpl sähköpostineuvontaa, puhelinneuvonnan osuus on ollut vähintään yhtä suuri kuin hakemusten käsittelyyn käytetty aika. Käytännössä koko prosessiin on kulunut yhden henkilön työvuosi. Rakennusvalvontaviranomaisten päätökset jäävät edellä esitettyä vähäisemmäksi, koska väestösuojien rakentamisvelvollisuus ei enää koskisi varasto-, ratsastusmaneesi- ja pysäköintirakennuksia sekä pressurakenteisia halleja. Alkuvaiheessa puhelinneuvonnan osuus voi olla merkittävää. Ehdotus ei pitkällä aikavälillä lisää kovinkaan paljon kuntien rakennusvalvontaviranomaisten työ määrää.

Jatkossa tärkeään rooliin nousee väestösuojan hinnan yhtenäinen laskentatapa. Aluehallintovirasto on käyttänyt sisäministeriön teettämää väestösuojien kustannuslaskelmaa käsitellessään väestösuojien vapautushakemuksia. Valitusten myötä hallinto-oikeuksien päätökset ovat vahvistaneet aluehallintoviraston kustannuslaskelmat paikkansa pitäviksi.

S1- luokan väestösuojan (66 m²) rakentamisen keskimääräinen kokonaishinta on 2000 euroa neliömetrille, josta noin puolet on väestösuojaominaisuuksista johtuvia lisäkustannuksia.

Pienin varsinaiselta suoja-alaltaan 20 neliömetrin väestösuoja maksaa vuoden 2017 hintatasossa 3300 euroa neliömetrille. Vastaavasti suurin varsinaiselta suoja-alaltaan 135 m² S1-luokan väestösuoja maksaa 1700 €/m².

Helputukset valtioneuvoston ja sisäministeriön asetuk.

2. Rakennusvalvontaviranomainen voi asianomaista pelastuslaitosta kuultuaan myöntää poikkeuksen väestönsuojalle sisäministeriön asetuksella säädetystä teknisistä vaatimuksista tai valtioneuvoston asetuksella väestönsuojalle säädetystä koko- ja sijaintivaatimuksesta, jos siihen on perusteltu syy eikä poikkeuksen tekeminen olennaisesti heikennä suojautumismahdollisuuksia.

perustelut nykyaista

2. Voimassa olevan lain mukaan rakennusvalvontaviranomainen voi asianomaista pelastuslaitosta kuultuaan myöntää poikkeuksen väestönsuojalle sisäministeriön asetuksella säädetystä koko- ja sijaintivaatimuksesta, jos siihen on perusteltu syy eikä poikkeuksen tekeminen olennaisesti heikennä suojautumismahdollisuuksia.

Voimassa olevan lain mukaan rakenteellisia helputuksia on voitu myöntää sellaisissa tapauksissa, joissa se tuottaa kohtuuttomia kustannuksia kuten hätäpoistumisteiden rakentamisessa ja ilmanoton vaatimuksista, ottaa ilma suoraan ulkoa. Sisäministeriön asetuksella on mahdollistettu vesijohdon ja viemärin poisjättäminen, joka on korvattu suuremmalla vesimäärällä.

Perustelut lain muutoksesta

Ehdotuksen mukaan pykälän 2 momentti vastaisi pääosin voimassa olevaa lainsäädäntöä, kuitenkin siten että valtioneuvoston asetuksella annetuista kaikista väestönsuojan teknisistä vaatimuksista voisi rakennusvalvontaviranomainen myöntää helputuksia.

2. Ehdotuksen mukaan rakennusvalvontaviranomainen voi asianomaista pelastuslaitosta kuultuaan myöntää poikkeuksen väestönsuojalle sisäministeriön asetuksella säädetystä teknisistä vaatimuksista tai valtioneuvoston asetuksella väestönsuojalle säädetystä kaikista vaatimuksesta, jos siihen on perusteltu syy, eikä poikkeuksen tekeminen olennaisesti heikennä suojautumismahdollisuuksia. Ei ole tarkoituksenmukaista jättää helputuksen piiriin kuuluvista vaatimuksista mitään pois.

Nykyisestä sääntelyä poiketen väestönsuojien saa sijaita aiemman 250 metrin asemasta 500 metrin etäisyydellä asianomaisesta rakennuksesta. Väestönsuojista pääosa (90%) tehdään rakennettavaan rakennukseen. Yhteissuojissa väestönsuojaan kuljettava matka voisi olla tätäkin pidempi. Matkan pidentämismahdollisuutta arvioitaessa voitaisiin lupaharkinnassa käyttää laadittuja uhka-arvioita.

Rakennusvalvontaviranomainen voisi myöntää perustellusta syystä myös poikkeuksen suojan koolle säädetystä vaatimuksista, jos poikkeuksen tekeminen ei olennaisesti heikennä suojautumismahdollisuuksia. Väestönsuojan kokovaatimukseen ei olla tekemässä muutoksia.

Voimassa olevan lain mukaan rakenteellisia helputuksia on voitu myöntää sellaisissa tapauksissa, joissa se tuottaa kohtuuttomia kustannuksia kuten hätäpoistumisteiden rakentamisessa ja ilmanoton vaatimuksista, ottaa ilma suoraan ulkoa. Sisäministeriön asetuksella on mahdollistettu vesijohdon ja viemärin poisjättäminen, joka on korvattu suuremmalla vesimäärällä.

Sisäministeriön myöntämä vapautus

3. Sisäministeriö voi kunnan hakemuksesta myöntää vapautuksen väestönsuojien rakentamisesta tietyllä alueella, jos siellä arvioidaan olevan ennestään riittävä määrä suojapaikkoja tai väestön suojaaminen on turvattu muulla tavoin. Tämä oli Vapaavuoren aikaansaama

Perustelut lain muutoksesta

perustelut nykylaista

3. Voimassa olevassa laissa on annettu sisäministeriölle mahdollisuus myöntää vapautus väestönsuojien rakentamisesta tietyllä alueella. Tällaista vapautusta voisi hakea kunta.

Ehdotuksen mukaan 3 momentti kumotaan, sisäministeriö ei ole käsitellyt yhtään alueellista vapautushakemusta.

3. Voimassa olevan lain mukaan vapautus voitiin myöntää myös muista kuin taloudellista syistä. Vapautuksen myöntämiseen tulee säännöksen mukaan olla tällöin painava syy. Vapautuksen myöntämisen perusteena olevana painavana syynä voitaisiin pitää esimerkiksi sitä, että vapautusta hakevasta uudisrakennuksesta olisi suojautumisetäisyydellä laskennallisesti riittävästi olemassa olevia suojapaikkoja muiden tilojen yhteydessä myös vapautusta hakevan rakennuksen lakisääteisen suojautumisvelvollisuuden täyttämiseksi. Tällaisina laskennallisina suojapaikkoina voitaisiin pitää erityisesti kuntien rakentamia yleisiä väestönsuojia ja niissä olevia suojapaikkoja. Muun muassa osa Helsingin kaupungin alueella olevista metroasemista on toteutettu yleisiä väestönsuojia koskevien vaatimusten mukaisesti. Korvaavina suojatiloina voitaisiin myös pitää esimerkiksi tunneleita, jotka rakennetaan väestönsuojasäännösten edellyttämällä tavalla väestönsuojiksi. Lisäksi vapautuksen myöntämisen perusteena olevana painavana syynä voitaisiin pitää esimerkiksi sitä, että suojautumisetäisyydellä olevissa toimistorakennuksissa olisi laskennallisesti arvioituna riittävästi suojapaikkoja myös vapautusta hakevan rakennuksen suojautumisvelvollisuuden täyttämiseksi poikkeusoloissa.

Vapautuksen myöntämisen perusteena olevana painavana syynä olisi pidetty esimerkiksi sitä, että vapautusta hakevasta uudisrakennuksesta olisi suojautumisetäisyydellä laskennallisesti riittävästi olemassa olevia suojapaikkoja muiden tilojen yhteydessä myös vapautusta hakevan rakennuksen lakisääteisen suojautumisvelvollisuuden täyttämiseksi. Tällaisina laskennallisina suojapaikkoina olisi pidetty erityisesti kuntien rakentamia yleisiä väestönsuojia ja niissä olevia suojapaikkoja. Muun muassa osa Helsingin kaupungin alueella olevista metroasemista on toteutettu yleisiä väestönsuojia koskevien vaatimusten mukaisesti. Tämä käytäntö olisi aiheuttanut syrjintää ja eriarvoisuutta niitä kohtaan, jotka ovat joutuneet rakentamaan väestönsuojat normaaliin tapaan.

Sisäministeriön myöntäessä kunnan hakemuksesta vapautuksen väestönsuojien rakentamisesta alueen määrittely olisi tapauskohtaista. Määrittelyn tulisi aina perustua arvioon siitä, että väestönsuojien rakentamisesta vapauttaminen ei heikennä väestön suojaustasoa. Väestöä varten tulisi joko olla jo ennestään tarvittava määrä suojapaikkoja tai väestön suojaaminen perustuisi esimerkiksi evakuoitus suunnitelmaan.

Sisäministeriö ei ole käsitellyt yhtään alueellista vapautushakemusta.

Väestönsuojan käyttö normaalioloissa ja käyttöönottovalmius

Väestönsuoja sekä väestönsuojeluvälineet ja -laitteet on pidettävä sellaisessa kunnossa, että väestönsuoja voidaan ottaa käyttöön 72 tunnissa.

perustelut nykylaista

Voimassa olevan pelastuslain 76 §:ssä säädetään väestönsuojien ja väestönsuojelukaluston käytöstä normaalioloissa. Säännöksen mukaan väestönsuojia sekä väestönsuojeluvälineitä ja -laitteita saadaan käyttää muuhun toimintaan, jos ne ovat viivytyksettä väestönsuojelun tarkoituksiin käytettävissä. Väestönsuojien sekä väestönsuojeluvälineiden ja -laitteiden viivytyksettömästä käyttöönotosta säädetään lain mukaan tarvittaessa tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Voimassa olevan sääntelyn mukaan väestönsuoja on voitava kunnostaa väestönsuojana käytettäväksi 72 tunnin kuluessa annetusta suojautumiskehotuksesta. Sääntelyn lieventyminen aiemmasta on tehostanut väestönsuojan tilojen tarkoituksenmukaista käyttöä tehokkaammin normaalioloissa. Väestönsuojia käytetään muun muassa varastoina ja urheilutiloina ja tilojen saattaminen toimintakuntoon edellyttää riittävää valmisteluaikaa. Mahdollisen uhan ilmaannuttua suojia kunnostettaisiin tosiasiallisesti suojautumistarvetta vastaavalla tavalla ilman lain asettamaa tiukkaa aikavelvoitettakin.

Perustelut lain muutoksesta

Ehdotuksen mukaan pykälän 1 momentti vastaisi voimassa olevan pelastuslain 76 §:ää.

Aikaa väestönsuojan kunnostamiseen olisi edelleen 72 tuntia annetusta suojautumiskehotuksesta. Ennen suojautumiskehotusta ollaan valmiustilanteessa, jolloin väestönsuojat tarkastetaan, suojan puutteet korjataan sekä varmistetaan väestönsuojan organisaatio. Kunnostamisajan pidentyminen 24 tunnista 72 tuntiin on mahdollistanut väestönsuojien tehokkaamman normaaliolojen käytön. Mahdollisen uhan ilmaannuttua suojia kunnostettaisiin tosiasiallisesti suojautumistarvetta vastaavalla tavalla ilman lain asettamaa tiukkaa aikavelvoitettakin.